

MAGYAR RÓNA

Mezőgazdasági és közgazdasági szaklap. — A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kecskemét, Rákóczi-út 17-19. I. em.
Telefon: 104.

Fő- és felelős szerkesztő:
DR. GESZTELYI NAGY LÁSZLÓ
Főmunkatársak:
KEMÉNY SZILÁRD és SZABÓ LAJOS.

Előfizetési díj egész évre 5 P
fél évre 2 P 50 f.

HARANGSZÓ.

A gazdák 12 pontja.

Az utolsó percben meg akarjuk kondítani a vészharangot, egyrészt, hogy felrázzuk a külföldet az átkos, pusztító politika megváltoztatására, másrészt, hogy a kormányzatot felébresszük az egyoldalú és csak fináncpolitika érdekeit szolgáló és ezáltal a köz- és magángazdaságot megbénító politika ellen és harmadszor azért kongatjuk meg az utolsó percben a vészharangot, hogy a gazdatársadalom most már egyszer lássa be, hogy erős gazdatársadalom nélkül veszélyben itt minden, mert a kartelek, nagytőke, nagyipar járszalagon vezeti a mezőgazdaságot, amely ellen a kormánynak, amint látjuk, semmi hatalma sincs. A gazdák kívánságait tömörítjük össze, hogy felhívjuk erre az illetékesek figyelmét. 12 pontban foglaltuk össze a kívánságokat és mint gazdakiáltványt hangoztatjuk szét az ország minden részébe:

1. A földet terhelő és nyomasztó adósságok valamilyen rendezése és ezzel kapcsolatban a kamatterhek csökkentése. E tekintetben a legradikálisabb eszközöket is igénybe kell venni, hogy a föld felszabaduljon. Gróf Károlyi Sándor intelmének kell széthangoznia az országban: Akié a föld, azé az ország. Ez az ország csak addig élhet és addig maradhat fenn, míg a föld a magyar gazdatársadalom kezében van. Nálunk ugyanis a föld nemcsak a pusztta megélhetésnek, hanem a nemzeti létnek is az alapja. Tehát a nemzetet menti meg az, aki a földet, és annak tulajdonosait menti meg.

2. A kamat rendezése az egész vonalon. Még attól sem szabad visszariadni, hogy visszamenőleg tőkében írják jóvá azokat a kamatokat, amelyeket az uzsora határait érintő, vagy azt felülmúló nagyságban egyes lelketlen bankok a megszorult adósoktól kizsaroltak.

3. A hitel rendezése nélkül az első két probléma meg nem oldható. Vagy belső kölcsön, vagy a pénzforgalom némi megnövekedése, vagy a külfölddel szemben egy erős elvnek a hangoztatása kell ahhoz, hogy ebben az irányban eredmény jöjjön létre. Már Széchenyi megmondta, hogy a hitel a gazdasági élet alapja. Kecskemét th. város közgyűlése legutóbb kimondotta, hogy a város adóssága kamatainak a fizetése csak azután jöhet, amikor a tisztviselők fizetését már kifizették. Nemzeti viszonylatban is ki kell mondani, hogy külföldre csak akkor fizetünk kamatot, ha majd itthon a legfontosabb szükségleteket fedezni tudtuk.

4. Iparcikkék árának kegyetlen és kérlelhetetlen letörése, amely a kartellvezéreknél és nagy iparlovagoknak hozza a hasznot. Ugyancsak az állami üzemek drágításának a megszüntetése (vasút, posta, telefon, távirda stb.)

5. A közteherviselés arányos keresztülvitele. Az adófizetők nagy részét ma is az bántja, hogy a becsületes ember sokkal több adót fizet, mint az, aki ravasz furfanggal kibújni igyekszik az adózás alól. Új, egyszerű, egységes adóreformra van szükség, amely valóban megfogja a jövedelmet és mentesíti azokat a létminimumokat, amelyek megadóztatása valósággal nemzeti bűn. Ide kell bekapcsolni a községek és városok háztartásának a megreformálását, az ármentesítési terhek egységesítését, hogy minél kevesebb teherrel ugyanazt a célt el lehessen érni.

6. A mezőgazdasági termelés és az értékesítés egységes megszervezése a mezőgazdasági érdekképviselők és szövetkezetek útján. Ha a kormányzat a Mezőgazdasági Kiviteli Intézet irányítása mellett erre a két tényezőre bízna ezt a kérdést, egész bizonyos, hogy eredményesen tudnák ezek azt megoldani. A kormány szerveknek nem szabad féltékenykedniök ezekre az intézményekre, hanem ellenkezőleg támogatni kell azokat ez irányú törekvésükben.

7. A szövetkezeti mozgalom hatásos és eredményes támogatása a kormányzat részéről. Ezrek és milliók boldogulása függ a szövetkezeti mozgalomtól, tehát az állampolgárok boldogulása és java érdekében igen is kívánatos és a legsürgetőbb kormányprobléma a szövetkezeti politika új vágányra terelése s a kormányzat szempontjából annak minden irányú támogatása, védelme és erősítése.

8. A mezőgazdasági munkáskérdés megoldása. Ne mondja senki, hogy ebben az irányban nem lehet programot alkotni és eredményt elérni. Igen is lehet, sőt kell. Mi már adtunk több ízben tervet, programot, adatgyűjtésünk alapján. Azon az úton el is lehet indulni.

9. A földbirtokreform bajainak elhárítása és a mai viszonyokhoz mért fizetés, törlesztés bevezetése. Liquidálni kell már ezt a kérdést, hiszen több, mint 10 éve, hogy megindult és még mindig csak a bajokat halljuk hangoztatni.

10. Az agrár vonatkozású törvények reformja és a mai viszonyokhoz való alkalmazása. Ezenkívül a kereskedelmi törvény, csődtörvény reformját a mai korszellem szerint kell elkészíteni. Sőt a büntető törvénykönyv reformja is keresztülvendő a régi, liberális szellemből a manak megfelelő irányban.

11. Az egész közigazgatás agrár irányú átszervezése. Ma, amikor egy állampolgárnak az élete körülbelül 80%-os vonatkozásban közigazgatási jellegű, a mai kor szociális érdekeinek megfelelően kell átalakítani a közigazgatást. Ha a magyar közigazgatás gazdasági és szociális irányú átjavítását nagyobb erővel tudnánk szolgálni, bizonyosra vehető, hogy a tömegek nagyobb megértéssel, szeretettel volnának a köz és a kormányzat nemzeti érdekei iránt.

12. A gazdasági élet minden ágára kiterjedő, korszerű program aminek kapcsán megoldást nyer a mezőgazdasági munkáskérdés, a szociális földbirtokpolitika, a termelés reformja, az értékesítés szövetkezeti megszervezése és egy tudatos föld- és kisemberpolitika, amely nélkül az ország jövője el nem képzelhető.

A mi törekvésünk az, hogy ezeket a pontokat igyekezzünk a gazdátársadalom, az ország javára és érdekében mielőbbi megoldáshoz juttatni.

Fizessen elő
kamaránk hiva-
talos lapjára, a

„Magyar Róna”-ra

mely a legolcsóbb
szaktanácsadó minden
gazdasági kérdésben!

Kamaránk Értesítője.

Kamaránk gyásza. Mély fájdalommal vettük a lesújtó hírt, hogy Kamaránk igazgató-választmányának hosszú idő óta egyik legszorgalmasabb tagja, növénytermelési szakosztályunknak éveken át kiváló elnöke, tahvári és tarkeői *Tahy István* kir. kamarás, galgagyörki földbirtokos, a finom, kedves modorú úr, meghalt. Nekünk azért is olyan fájdalmas az ő elhalálózása, mert benne Kamaránk egyik legkiválóbb és legodaadóbb, áldozatkész, önzetlen barátját és az alakulástól fogva hűséges tagját veszítette el. A jóságos Isten kegyelme adjon mélyen sujtott családjának enyhületet e fájdalomra, mi pedig — mezőgazdasági kamarai tagok és gazdátársak — őrizzük meg emlékét kegyelettel.

Április havi helyzetjelentés Kamaránk területéről.

Az áprilisi időjárással végre teljesen meg lehetünk elégedve. Igazi áprilisi időjárás volt, szélséyes, változó, a hó első felében több, a második felében kevesebb esővel. A csapadék az évszakhoz képest a rendes mértéknek felelt meg, sőt helyenként túl is haladta azt. Elegendő meleg is volt és aránylag kevés szél. Azt mondhatjuk tehát, hogy általánosságban kedvező volt az időjárás a mezőgazdaságra, habár helyenként voltak eltérések; itt-ott nem volt elég meleg, vagy a hó elején többet esett a szükségesnél, máshol a hó végefelé több eső kellett volna, helyenként gyengébb éjjeli fagyok is voltak. Még kedvezőbbnek indult a májusi időjárás, meleg is volt, eső is elegendő, de már a 8-iki felhőszakadás és jégverés károkat is okozott, amiknek mérvéről azonban még nincsenek részletes értesüléseink. Annyi azonban már most is megállapítható, hogy nagyon szélséyes volt a jég járása. Az időjárásnak vidékek szerinti eltérése szerint és a talaj különbözőségéhez mérten a gazdasági munkák előhaladása is különböző volt. Általánosságban azt mondhatjuk, hogy a késői kitavaszkodásból eredő elmaradást többé-kevésbé helyre lehetett hozni. Homokos és laza talajokon minden munkát jól lehetett végezni, de már kötött talajon és ott, ahol több volt a csapadék, pár héttel később a munka. Még nagyobb volt a késedelem ott, ahol kiöntés, összefutó víz, vagy fakadó víz lepte el a földet. Kamaránk tiszta- és marosmenti részein mintegy 15.000 hold került víz alá s az ottani vetések elpusztultak; remélhető azonban, hogy a víz lehúzódnása után még tengerit lehet vetni. Az április havi jelentésekből végre tiszta képet nyerhetünk az őszi vetéseknél mutatkozó kilátásokról. Megállapítható, hogy bár kimondott fagykár kevés volt, a hótakaró előtti és utáni hidegek, azután a márciusi kedvezőtlen hideg és szeles idő-

járás miatt visszamaradtak s helyenként erősen megritkultak a vetések; homokon nagyon sok és más éveket túlhaladó mértékben okozott károkat a szél, máshol a víz tett kárt, helyenként a futrinka pusztította ki a vetést, általánosságban azonban azt lehet megállapítani, hogy az őszi vetések állása ezidőszert közepes termésre nyújt kilátást és a szélkárokat nem tekintve, a rozs jobb, mint a búza. Ami a tavaszi kalászosokat illeti, ezeknél a rendesnél kevesebb a bevetett terület; egyrészt azért, mert az idejében való vetést sok helyen nem engedte az időjárás és a gazdák féltek a késői vetéstől, másrészt pedig, mert hiányzott a vetőmag és azt sok gazdának készpénzért kellett beszereznie. A tavaszi kalászosok egyébként el vannak vetve, jól kelnek, csak megfelelő időjárás kell rájuk. A kapásokról még nem sokat lehet mondani, vetésük nagyrésztben szintén be van fejezve, az időjárás a kelésnek kedvezett, a répákat helyenként már egyezik. A herefélék elég jól teleltek, de fejlődésükben elmaradtak. A takarmánynak vetett rozsot még csak egy pár helyen kaszálják. A szőlők állásáról még csak fenntartással lehet véleményt mondani; a fejlődésben egy-két heti késedelem észlelhető, termés-kilátásokról még beszélni nem lehet. Egyes jelentések szerint kárt tettek a fagyok, mások szerint sok szem megromlott, általánosságban azonban kedvezők a jelentések, a fakadás kielégítő. Még bizonytalanabbak a gyümölcsre vonatkozó adatok. A virágzás megkésített, amire különben kedvező volt az időjárás. A legtöbb jelentés a kajszin- és őszibarack elfagyásáról számol be; hogy ez milyen mértékű volt, azt még ma nem lehet megállapítani. Kecskeméten — a fák virágzásából ítélve — helyenként nagyon gyenge, de általában véve közepes baracktermést lehet remélni. A többi gyümölcsfák szépen virágoztak. Kedvezőtlen jelenség, hogy sok fiatal és jó erőben lévő barackfa pusztul ki. Rügyeztek, virágoztak és azután kiszáradtak. A kerti veteményeknél szintén nagy a késedelem. A melegágyba korán vetett palánták kiöregedtek, miután a hideg miatt nem lehetett kiültetni. A primörök későn kerülnek piacra, ami jelentékeny veszteséget jelent. Egyébként már mindent elveteményeztek és a vetemények nagyjából ki is keltek. Ezekre az időjárás kedvező. Vidékenként igen nagy számban jelentkezett a cserebogár. A hatóságok mindenütt figyelemmel kísérik az irtását, a közönség saját érdekében pusztítja is, hogy fáját a kártételtől megóvjá. A gabonában a futrinka okozott helyenként jelentékeny károkat, a répákon bolha és répabogár észlelhető, szőlőkben szórványosan a vécse- és kendermagbogár. A rétek és legelők későn indultak meg s nem fejlődtek eléggé; először, a hó elején a meleg, azután elegendő csapadék hiányában, a takarmány fogytával azonban

a legeltetést meg kellett kezdeni. Az állattenyésztésnél az összes kedvezőtlen tényezők összetalálkozása észlelhető. A gyenge takarmánykészletek, az erőtakarmány drágasága, az állatárak rendkívüli esése és végül az általános pénzsűke együtt és külön-külön éreztetik hatásukat, teszik nehezzé az állattartást, eladásra kényszerítik a gazdát és az állattenyésztés visszafejlődését eredményezik.

Hogy a felsorolt bajok közül melyik a legrosszabb, azt éppen egymásba kapcsoltságuknál fogva nehéz eldönteni, mégis azt lehet mondani, hogy a takarmány egyik legfontosabb tényezője az állattenyésztésnek, mert ez az alap. Ha van takarmány, akkor a gazda állatállományát fenn tudja tartani, nem kényszerül takarmányhiány miatt eladni, vagy ha más okból kell eladnia, bármilyen rosszak is az árak, jól tartott állatért többet kap. Nincs annak kitéve, amint egyik levelezőnk írja, hogy a vásáron egy tehénért 8 pengőt ígértek. Hogy az árak annyira leromlottak, az köztudomásúlag elsősorban a kiviteli korlátozásának az eredménye, de része van benne a fogyasztás csökkenésének úgy nálunk, mint a szintén bajokkal küzdő, a bevitt korlátozó külföldi államokban is. Még legjobban tartja magát a baromfi ára, viszont a tojás ára 4—5 fillérre esett. Az értékesítési lehetőségek rosszabbodása, a hitelviszonyok nehézségei mindjobban csökkentik az ingatlanforgalmat, rontják a föld árát. Alig pár helyről jelentenek földvételt. Legjobban kifejezésre jut a föld jövedelmezőségének csökkenése a haszonbérleteknél. Kérdést intéztünk levelezőinkhez, hogy a hivatalos eljárás mellőzésével jöttek-e létre megegyezések bérlők és bérbeadók között, fordultak-e elő bérleszállítások? Nagyon sok az igenlő válasz. Bérbeadó közületek és magánosok — belátva a bérlők nehéz helyzetét — leszállították a bérösszeget még olyan esetekben is, amikor terményben volt a haszonbér megállapítva, tekintettel az utóbbi évek gyenge termésére és az állatárak esésére. Egyik levelezőnk jelentése szerint a haszonbérlők és a bérbeadók közötti megegyezés nagyrészt barátságosan elintéződött, még pedig részint bérleengedéssel, részint pedig a következő évre való halasztással és a haszonbérleti földek nagyrésze feles bérletre változott át. Több a hasonló értelmű jelentés és egy másik jelentés szerint pld. homokos talajon egyik nagy birtok felesbérletbe adatott. A felesbérli kapott lakást, ekét, szekeret, aki meg volt szorulva, pénzkölcsönt is, hogy jószágot vehessen; minden termés, a szőlő is feles, minden munkát felesbérli tartozik végezni. Sok esetben a fele adót is bérlő fizeti és az ilyen felesbérleti rendszer felel meg talán leginkább a mai viszonyoknak, amikor mind a két fél egyformán viseli a kockázatot. Szoros kapcsolatban vannak a változott helyzettel a munkáviszonyok. Az ezek javulására vonatkozó reménység csak kis mértékben vált valóra, amennyiben a mezőgazdasági

munka megindulásának ellenére nincs elegendő munkaalkalom, miután a gazdák a legnagyobb takarékosagra kényszerülnek. Kisebb gazdák, amit csak lehet, maguk végeznek, amint egyik levelezőnk találóan mondja, nem kezdenek olyanba, ami pénzbe kerül. Ebből kifolyólag a napszámbeérek is alacsonyak, sok helyen alig haladta meg áprilisban a férfinapszám az 1 pengőt. Az aratásra és egyéb gazdasági munkára való szerződteképek folyamatban vannak, a múlt évhez képest alig van eltérés, zavaró körülmények eddig nem voltak észlelhetők. Néhol a munkások várakozó álláspontot foglalnak el, előbb tájékozódni akarnak a terméskilátásokról. Végül meg kell említenünk a boletta megszüntetésére és a földadó elengedésére vonatkozó rendeletnek a gazdaközönség részéről észlelt fogadtatását. Erre nézve szintén megkérdeztük levelezőinket. A feleletekből megállapítható, hogy ahol a búzatermelés képezi a gazdálkodás alapját, több bevételük volt a gazdáknak a bolettából, mint amennyit a földadó kitesz, természetesen jobban szeretnék ennek fenntartását, a többség azonban igazságszábbnak és jobbnak tartja a földadó elengedését, mert a gazdaközönség minden rétege egyformán részesül abban és belátja, hogy míg a boletta a búzatermelés nem kívánatos fokozását segítette elő, addig a boletta megszüntetése a túltermelést korlátozza.

Mezőgazdasági bizottságok munkája.

A folyó évben tartott mezőgazdasági bizottsági ülésekről és azokról, melyek jegyzőkönyveit csak ebben az évben kaptuk meg, a következőkben számolunk be:

A **szentendrei** városi mezőgazdasági bizottság 1931. november 9-én tartott ülésén az elnöki tisztségről lemondott Németh László helyett dr. Topolánszky Aladár városi állatorvost választotta meg a bizottság elnökévé. Elnök javasolta a sertéslegelőnek eperfákkal való beültetését, mire a városnak az ülésen jelenlevő polgármestere 600 drb. eperfacemete kiutalását helyezte kilátásba. A november 19-iki ülésből kifolyólag a bizottság a helyszínre történt kiszállítás útján jelölte ki a legelőt a szarvasmarhák, sertések és kecskék részére. Kimondta a bizottság, hogy a mezőőri állások betöltésénél csak azokat a pályázókat veszi figyelembe, akiknek a hatóság a fegyverviselést engedélyezi. Kimondta továbbá, hogy minden erdőszeti ügyben és az erdőőrök megfogadása előtt összehívandó az erdőügyi bizottság. Elhatározta a bizottság a szénáskertbeli rakományok tűz elleni kötelező biztosítását és pedig úgy, hogy a biztosítási díj a térdíjjal együtt szedessék be. November 26-án tartott ülésén beosztotta a bizottság a mezőőri kerületeket. Az 1932. január 25-én tartott ülés tárgysorozata: Beszámoló az 1931. évről. — Szőlőalanyok, csemegeszőlő és nemes

gyümölcsfák kiutalása iránti kérelem megtárgyalása. — Gyümölcstermelés fejlesztése.

Szeged város mezőgazdasági bizottsága 1931. november 18-án tartott ülésén előterjesztést tett a rókusai méntelep fenntartása érdekében. A köztenyésztésre szolgáló, magántulajdont képező apaállatok fedeztetési díjának szabályozására vonatkozó indítványt nem javasolta. Csatlakozott a bizottság a hódmezővásárhelyi mezőgazdasági bizottságnak a mezőgazdaság decentralizációjára és a kamarák hatáskörének kibővítésére irányuló feliratához. Foglalkozott továbbá a városi kishérlők ügyével s nem tartja célszerűnek a bérhátralékok törlesztéses kölcsönre való átalakítását javasló indítványt. A január 16-án tartott ülés tárgysorozata: A Mezőgazdasági Kamara működése, — haszonbéres földekre vonatkozó indítvány, — monília elleni kötelező védekezés. — Kamara termelési programjának ismertetése. Az április 20-án tartott ülésén a bizottság vitéz Purgly Emilt földművelésügyi miniszterre történt kineveztetése alkalmából egyhangú lelkesedéssel a legmelegebben üdvözl. Javaslatot tett a bizottság az egyik városi legelő hasznosítására nézve és véleményét mondott a városi kishérlők haszonbérének megállapítása tárgyában.

A **kiskunhalasi** városi mezőgazdasági bizottság 1931. december 6-án tartott ülésén az elnökség mandátumának lejártával Tegzes Károly gazdasági tanácsost elnökké, Gáspár Mihályt alelnökké és Szakács Károlyt a bizottság jegyzőjévé újból megválasztotta. Dr. Fekete Imre polgármester üdvözlötte a megválasztottakat, hangsúlyozva a mezőgazdasági bizottságban uralkodó összhang jelentőségét. A folyó évi március hó 20-án tartott ülésén üdvözlötte a bizottság dr. Gesztelyi Nagy László kamarai igazgatót gazdasági főtanácsossá történt kineveztetése alkalmából. Tegzes Károly bizottsági elnök ismertette az Országos Mezőgazdasági Kamara igazgató-választmányi ülésének lefolyását, ami igazolja, hogy nemcsak a mezőgazdasági törvényes érdekképviseltek, hanem maga a kormány is minden igyekezetével azon van, hogy a mezőgazdasági válságot enyhítse és a gazdaközönségben a jobb jövőben való bizalmat fenntartsa. Az állattenyésztés érdekében, miután az anyagi helyzet is alig engedi a megfelelő számú apaállatok beszerzését, szükségesnek tartja a bizottság, hogy a tenyészállatok vizsgálatánál a követelmények valamivel leszállíttassanak és ez által a helybeli gazdaközönség az apaállatok nevelésére serkentessék.

A **hódmezővásárhelyi** városi mezőgazdasági bizottság 1931. december 6-án tartott ülésén Weisz Miklós bizottsági tag üdvözlötte Kovács Jenő elnököt a Mezőgazdasági Kamara igazgató-választmányi és a magyar mezőgazdasági társaság elnöki tanácsának tagjává történt megválasztása alkalmából. Sajnálattal emlékezett meg a bizottság a tanyakirendeltség megszüntetéséről,

annak rövid működése alatt elért eredményeit méltatva. A január 11-én tartott ülésen Kovács Jenő elnök ismertette a mezőgazdasági bizottsági elnökök gyűlésének lefolyását. Foglalkozott a továbbiakban a bizottság azzal a kérdéssel, hogy a mezőgazdasági gépüzemben nem lehetne-e a mezőgazdasági terméket képező szeszt fokozottabb mértékben felhasználni. A február 7-én tartott ülésén Kamaránk részéről dr. Vaja Béla h. igazgató vett részt. A bizottság felirathban üdvözlötte Kamaránk elnökét, vitéz Purgly Emilt földművelésügyi miniszterre történt kineveztetése alkalmából. Tárgyalta a bizottság a polgármesternek a gazdasági cselédek költözködési idejének szabályozására vonatkozó átiratát és az évszázadok óta kialakult szokás fenntartását javasolta. Elhatározta a bizottság, hogy kérelemmel fordul a polgármesterhez az utaknak eperfákkal és eperfasövényekkel leendő szegélyezése iránt. A március 6-án tartott ülésen a bizottság a szentesi mezőgazdasági bizottságnak a boletta megszüntetésével kapcsolatos átiratát tárgyalta és elfogadta Kovács Jenő bizottsági elnöknek azt a megállapítását, hogy a boletta a búzatermelésben túlprodukciónak idézett elő és egyébként is igazságtalan, mert az elsőrendű közszükségleti cikk árát emelte. Az április 3-án tartott ülésen az inségesek segélyezése került szóba, annak megállapításával, hogy az a mai rendszernek nem felel meg és arra vezet, hogy az embereket leszoktatja a munkáról. Nem segélyre, hanem munkaalkalmakra van szükség. Ezzel kapcsolatban felvetődött az a gondolat, hogy a várost össze lehetne kötni a Tiszával az egyik holt ág felhasználásával s ily módon az inség-segélyeket hasznosan lehetne felhasználni. Ez által víziúthoz jutna a város és megoldást nyerne a munkanélküliség, amit utóbbi időben a répatermelés csökkentése is fokozott.

Cegléd város mezőgazdasági bizottsága 1931. december 11-én tartott ülésén javasolta, hogy a tejvizsgálatok során az eljárás költségei megfizetésére csak azok köteleztessenek, akiknek terhére a hamisítás kétségbevonhatatlanul megállapított. Elhatározta a bizottság, hogy kéréssel fordul az illetékes tényezőkhöz, hogy az alkalmatlannak mondott apaállatok kisselejtezésére, illetve értékesítésére és újak beszerzésére az anyagi helyzet tekintetbe vételével hosszabb határidő állapítását meg. Felkérte végül a város képviselőtestületét, hogy a borfogyasztási adó eltörlése érdekében foglaljon állást.

A **jánoshalmi** járási mezőgazdasági bizottság 1931. december 23-án tartott ülést, melyen Kamaránk részéről Szabó Lajos főtitkár vett részt, — ismertette a Kamara termelési programját. A bizottság örömmel fogadta a borpárlatra vonatkozó rendeletet s tiltakozott a nagymérvű banánbehozatal engedélyezése ellen.

A **bajai** városi mezőgazdasági bizottság 1932. január 10-én tartott ülést. Egy helyi lapnak a bi-

zottsági ülésről hozott tudósítása szerint a bizottság tagjai egyre növekvő érdeklődéssel vesznek részt az üléseken, aminek kétségtelenül a nehéz gazdasági helyzet, de azonfelül a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara tevékenysége is oka. Megállapította a bizottság, hogy a bajai gazdák szívesen foglalkoznak a kerti dohány termelésével, de egyrészt nehezen adják ki az engedélyt, másrészt a beváltási árak igen alacsonyak. Szükségesnek tartja a bizottság a búza minőségének javítása végett a cséplésnél eszközendő jobb osztályozást. A február hó 21-én tartott ülésen dr. Knézy Lehel elnök ismertette a Kamaránál tartott mezőgazdasági elnöki értekezletet és ezzel kapcsolatosan örömmel állapította meg, hogy a bizottság a hatóságokkal a legteljesebb összhanggal működik, élvezi azoknak jóakarát, megértő támogatását s velük egyetértésben szolgálja azokat a célokat, amiket a mezőgazdasági bizottságok szervezéséről szóló törvények előírnak. Foglalkozott a bizottság a szójabab termelésének kérdésével, megállapítva, hogy a csapadék-viszonyok ennek nem megfelelőek. Annál inkább ajánlja a hazai bab termelését. Aggodalmasnak tartja a hazai éghajlati és talajviszonyok között legmegfelelőbb gbonatermelés nagyobb mérvű lecsökkenését.

Szentes város mezőgazdasági bizottsága Pataki Imre elnöke alatt anuár hó 18-án tartott ülést, melyen a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamarát Szabó Lajos főtitkár képviselte. Pataki Imre elnök — üdvözlő szavai után — rá mutatott a mezőgazdasági válságra és indítványozta, hogy a mezőgazdasági bizottság a Kamara útján a kormányhoz felterjesztést intézzen olyan búzaár megállapítása érdekében, ami mellett nem járna ráfizetéssel a termelés. Szabó Lajos főtitkár ismertette a Kamara 10 éves fennállása alatt kifejtett munkáját, felállított intézményeit, majd szakszerű előadás keretében ismertette a Kamara mezőgazdasági termelési programját. Elhatározta a bizottság, hogy felír a kormányhoz, hogy a mezőgazdasági kamaráknak minél szélesebb hatáskört biztosítson és az 1920. XVIII. t. c. értelmében hatósági jogkörrel ruházza fel azokat. A bizottság ezután elhatározta, hogy a mezőgazdasági kamarát 10 éves fennállása alkalmából üdvözlí és a legmesszebbmenőleg támogatja. Piti Péter gazdasági tanácsnok a szentesi zöldségtermesztők érdekében tett javaslatot, hogy kérjék fel a Kamarát, hogy kövessen el minden lehetőt a válsággal küzdő zöldségtermelők megmentéséért. Az április 18-án tartott ülésen dr. Kréter Kálmán adóügyi tanácsnok a gabonajegy megszüntetésére vonatkozó kormányrendeletet ismertette és számszerű adatokkal mutatta ki, hogy a gazdaközönségnek sokkal nagyobb bevétele volt a bolettából, mint amennyi a földadó összege. A bizottság a gazdaközönség végleges megsegítését a szükségleti cikkeknek a kartellek megrendszabályozása révén

remélhető olcsóbbá tételében és az adó leszállításában látja.

Kalocsai járási mezőgazdasági bizottság 1932. január 26-án tartott ülést, azonban annak tárgysorozata és jegyzőkönyve nem küldetett meg.

A **makói városi mezőgazdasági bizottság** 1932. február 7-én tartott ülésén elnök a Kamaránál megtartott mezőgazdasági bizottsági elnöki értekezlet határozatait ismertette. A polgármester felhívására véleményezte a bizottság az egyházak kérelmét a vásároknak hétköznapi való áthelyezése érdekében és a mostani vasárnapi vásárok fenntartása mellett döntött, tekintettel a tanyai lakosságra, hogy az szükségleteit munkamulasztás nélkül szerezhesse be. Elfogadta a bizottság Nagy Ernőnek azt az indítványát, hogy a megalakult „Szarvasmarhatenyésztők Törzskönyvelő Egyesülete” részére szükséges bikák beszerzésére kéréssek fel a város, elhatározta azonban, hogy a kérelem előterjesztését megelőzőleg tájékozódást szereznek a tehénlétszámról. Állást foglalt a bizottság a hagymamárkázás ellen, miután ezzel elvesztené a kiváló makói hagyma a külföldön is elismert különleges helyzetét. Elhatározta továbbá a bizottság, hogy a hagymatermelőknek nyújtott kölcsön lefizetésére haladékokat kér. A május hó 1-én tartott ülésen S. Bálint György felsőházi tag elnök ismertette a földművelésügyi miniszter által az 5 holdon alóli kisgazdák között való kiosztásra 12 pengős árban adott, szeptember 1-én fizetendő inségbúzának kiosztási módját, amit a bizottság megnyugvással vett tudomásul. Tárgyalta továbbá a bizottság a szentesi mezőgazdasági bizottságnak a bolettára vonatkozó átiratát, határozatot azonban nem hozott, miután időközben megjelent a boletta megszüntetésére vonatkozó kormányrendelet, megállapítja azonban, hogy a bolettát nem pótolja a földadó elengedése, amennyiben több az az összeg, amit a gazda a boletta révén bevett, mint amennyit a földadó kitesz.

Kisteleken a községi mezőgazdasági bizottság 1932. február 9-én tartott ülést. A Kamara termelési programjának ismertetése után a bizottság azt magáévá tette és elhatározta, hogy azt propagálni fogja. Tárgyalta a bizottság a megalakítani tervezett „Szeged és vidéke gazdái terményértékesítő és beszerző szövetkezet” célkitűzéseit és elhatározta, hogy az alakítandó szövetkezet ügyében felveszi az érintkezést az érdekeltekkel.

Mindszenti járási mezőgazdasági bizottság március 8-án tartott ülést. A járási gazdasági felügyelő javaslatára a bizottság hozzájárult a gádoros külső tekehalmi legeltetési társulat felosztásához úgy, hogy azt a Sente-fábiáni társulat vegye át. Foglalkozott továbbá a vetőmag-akcióval.

A **Budapest székesfővárosi mezőgazdasági bizottság** 1932. március 14-én tartott ülésének tárgysorozata: Polgármesteri átiratok tárgyalása.

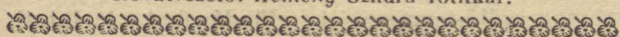
— Kertmunkáskérdés rendezése. — A kaliforniai paizstetű-fertőzés ellenőrzése.

A **kunszentmiklósi járás** mezőgazdasági bizottsága Fülöpszálláson tartott március 31-én ülést a következő tárgysorozattal: Csatorna ártéri járulékok terhei. — Gazdaterhek könnyítési módzatainak megbeszélése. — Legelőberek. — Rézgálic beszerzés. — Számadás és költségvetés.

A **váci járás** mezőgazdasági bizottsága április 19-én tartott ülésén a következő ügyek tárgyalattak: A gazdasági helyzet megbeszélése. — Tejértékesítési viszonyok, az adókra vonatkozó újabb rendeletek ismertetése. — Vetőmagakció, gyógynövények termesztése, a rákospalotai mezőgazdasági bizottság javaslata a budapesti piaci kérdések egyöntetű megbeszélése érdekében.

Állattenyésztés.

Rovatvezető: Kemény Szilárd főtitkár.

Baromfitenyésztésünk fejlesztése.

(Folytatás.)

Az imént említett méretnek megfelelőleg, ha például 60 darab tyúk részére akarunk ólat készíteni, akkor az ól alapterületének hosszát kb. 5 méterre, szélességét pedig $2\frac{1}{2}$ méterre szabhatjuk.

Az ól tetejét készíthetjük akár cserépből, akár palából, zsindelyből, vagy simára gyalult deszkából, ez utóbbit azonban, hogy tartósabb legyen, kátránypapírral fedjük be. — Náddal, vagy zsúpszalmával fedve ugyan melegebb lenne az ól, de ez azért nem célszerű fedőanyag, mert ha ebbe a baromfiak élőködői (tetű, kullancs, óvantag) beleveszik magukat, azokat onnan kiirtani teljes lehetetlenség.

Természetesen építhetjük a tyúkolat deszka helyett esetleg téglából vagy vályogból is, de ez esetben is legyen gondunk arra, hogy az ól eleje, ahol az ablakokat helyezzük el, délnek vagy délkeletnek nézzen s hogy az ólat minél könnyebben lehessen tisztán tartani és fertőtleníteni. Ebből a szempontból nagyon kívánatos és célszerű, ha az ólban elhelyezett üldorudak alatt, azoktól mintegy 30 cm távolságra, u. n. trágyadeszkákat helyezünk el, amik a baromfiak által az éjszaka folyamán elhullatott ürüléket felfogják s így ez az ürülék e deszkákról minden reggel könnyen letisztítható és a deszkák így letisztítva az ólba ismét visszahelyezhetők.

Az ólak fenekére legcélszerűbb mintegy tenyérnyi vastag réteg száraz homokot hinteni, amiben a baromfiak napközben kaparászhatnak és porfürdőt vehetnek.

Az önetető és önitató készülékeket, amiknek előállítására nagyon kevésből kitelik, az ól egyik

vagy másik falára vagy a mellé, a földre helyezzük el.

Ugyancsak a fal mentén helyezhetők el az ólban az önműködő-csapófészek is, amiket egyszeri látás után minden gazda maga készíthet el házilag. Ezekre azért van szükség, mert különösen ha a baromfitenyésztésnél a tojástermelésre fektetjük a fősúlyt, a tyúkok tojóképeségének ellenőrzése ezek nélkül alig lehetséges, ellenben, ha a tyúkokat számozott lábgyűrűkkel látjuk el és csapófészeket használunk, akkor nagyon könnyen ellenőrizhetjük, hogy melyik tyúk hány tojást tojt egész éven át és ha mindig a legtöbb tojást termelő tyúkok ivadékait válogatjuk ki továbbtenyésztésre, akkor ilyenformán azoknak a termelőképeségét idővel jelentékenyen fokozhatjuk. Ehhez az ellenőrzéshez természetesen az is szükséges, hogy a gazda a tyúkokról egy kis naplót vezessen és abba minden nap pontosan jegyezze fel, hogy melyik tyúk tojt aznap.

A tyúkok tojástermelő képességének és ezzel kapcsolatosan a baromfitenyésztés jövedelmezőségének fokozása szempontjából nagyon fontos természetesen az is, hogy a baromfiakat különösen a téli évszakban, amidőn kint a szabadban eleséget már vagy egyáltalában nem, vagy csak kis mértékben találhatnak, megfelelő takarmányozásban részesítsük. E tekintetben igen fontos, hogy a baromfiak szemes eleségen kívül lehetőleg egész éven át valami zöldtakarmányt és valami vizenyős takarmányt is kapjanak, hogy így élelmezésük ne legyen egyoldalú. Zöldtakarmányul a nyári évszakban igen jól hasznosíthatjuk a lucernát, továbbá a felmagzott salátaféléket, az árokportokon tenyésző csibehúrt stb., télen pedig az e célra eltett káposztafejek leveleit vagdoshatjuk össze nekik, amit szintén igen szívesen fogyasztanak. Vizenyős takarmányul takarmányrépát vagy esetleg főtt krumplit és különféle konyhahulladékokat adhatunk nekik.

Egy további igen fontos tényező a baromfitenyésztésnél az, hogy állományunkat a különféle veszedelmes, ragályos betegségektől megóvni igyekezzünk. E tekintetben nem hangsúlyozhatjuk eléggé azt, hogy mennyire fontos a baromfiólaknak állandó tisztántartása és időközönkénti fertőtlenítése, amely utóbbi cél legkönnyebben elérhető úgy, ha az ólakat évenként négyszer-ötször — a szükséghez képest — kívül-belül, frissen oltott mésszel bemeszeljük, mert a frissen oltott méssz mindenféle élősködőt elpusztít. Ezenkívül ugyancsak a ragályos betegségek elkerülése céljából nagyon fontos az is, hogy baromfiállományunk vérfelfrissítéséről állandóan gondoskodjunk. Nagy hiba ugyanis az, hogy jelenleg a kisgazdák körében a legtöbb gazdaszönyévről-évről a saját tenyésztéséből válogatja ki a továbbtenyésztésre való hímbaromfiakat, kakasokat, gácsárokat és gunarakat. Ilyenformán a baromfitenyésztésben túlságba vitt rokontenyésztés fejlőd-

dik ki, ami a baromfiak degenerálódását, elfajzását idézi elő, vagyis ilyenformán a baromfiak elsatnyulnak és a különféle ragályos betegségekkel szemben lassacskán minden ellenállóképességüket elveszítik. Innen van azután az, hogy ha egy faluban egy-két udvarban valamelyik baromfi-betegség fellép, az rövid idő alatt az egész faluban elterjed és addig nem is szűnik meg, amíg a községben az utolsó baromfi is el nem pusztult. Ha tehát nem akarjuk, hogy ez bekövetkezzék, akkor baromfiállományunkban évről-évre gondoskodnunk kell a kakascseréről, vagyis lehetőleg minden évben más-más tenyésztőből szerezzük be a továbbtenyésztéshez szükséges hímbaromfiakat, ami semmi különösebb költséggel és fáradsággal nem jár, mert minden gazdának vannak rokonai vagy ismerősei, akik hajlandók vele ezt a kakascserét eszközölni. Amennyiben ez egyik vagy másik gazdának bármi okból nem állna módjában, akkor azt is megteheti, hogy egy távolabbi és általa ismert, megbízható tenyésztőből néhány darab tenyésztőjást szerezz be és ezekből a tojásokból kikeltetett hímbaromfiakat tartja meg maga részére továbbtenyésztés céljából.

Ugyancsak a baromfibetegségek elkerülése céljából figyelmébe kell még ajánlanunk a gazdáknak azt is, hogy a tanyaudvart és annak tájékát, ahol a baromfiak tanyázni és bogarászni szoktak, mindenféle fertőző anyagtól tisztán tartassuk és ott semmiféle olyan piszkot, vagy elhullott döggöket ne tűrjünk meg, amik ezeknek a veszedelmes baromfibetegségeknek a terjedését előidézhetnék.

Röviden összefoglalva ezek azok a legfontosabb szabályok és irányelvek, amiknek állandó szem előtt tartása és alkalmazása szükséges ahhoz, hogy valaki a baromfitenyésztést jövedelmezőleg űzhesse. Aki tehát ezeket a szabályokat és irányelveket megszívleli és alkalmazza, az a baromfitenyésztéssel járó munkájának jutalmát feltétlenül meg is fogja kapni a saját zsebében pengő pénz alakjában.

K. Sz.

A gyapjú értékesítésének előmozdítása. A „Futura“ Részvénytársaság gyapjúosztályától vett értesülésünk szerint a Gyapjúárverési Vállalat címére szóló gyapjúküldemények után 25% vasúti fuvardíjkedvezményt engedélyezett a kereskedelemügyi miniszter úr a földművelésügyi miniszter úrral egyetértőleg s ezenkívül gyapjútárolásra kiválóan alkalmas raktárhelyiséget bocsátott a csepeli Vámmentes Kikötőben rendelkezésre. Ezek az intézkedések azt célozzák, hogy a gazdáknak a július 1-i aukción való részvétel megkönnyíttessék és ennek érdekében határozta el a Gyapjúárverési Vállalat is, hogy eddigi feltételeiből bizonyos engedményeket adjon és ennek megfelelően az „Üzletszabályzatot“ a f. é. gyapjúaukción módosítsa. Lényeges könnyítéseket nyújt ezek szerint a Gyapjúárverési Vállalat a múlttal szem-

ben és így joggal feltehető, hogy az aukció ismét jelentős szerephez jut a gyapjúértékesítés terén, ami a jelenlegi súlyos gazdasági viszonyok között a gazdák érdekében mindenesetre kívánatos volna.

Gyümölcsstermelés.

Rovatvezető: Velich István ny. kertészeti főfelügyelő,
a Kamara mintagyümölcsösének vezetője.

Gyümölcsfavédelmi és csemegezőlő termesztési előadások az alsódabasi járásban.

Kamaránk április hó 13-tól 21-ig az alsódabasi járás községeiben gyümölcsfavédelmi és csemegezőlő-termesztési előadásokat tartatott, Kovács Ferenc kertészeti tanár és Kerekes Ferenc s. titkár közreműködésével. Az előadások célja volt, hogy a gyenge minőségű borszőlők átoltásának szükségességét, s a gyümölcsfavédelem fontosságát ismertessük a szőlő- és gyümölcsstermelő gazdaközönséggel. Csaknem valamennyi község gazdaközönsége készséggel vállalkozott a legjobb fajtájú csemegezőlőfajokkal való átoltásra, minek folytán az örkényi gyümölcstermesztési körzet vezetősége egy-egy napra díjmentesen küldte ki szakemberét az illető községekbe, aki a gazdákat kioktatta az átoltásra és a jelentkezők gyenge minőségű borszőlőjét át is oltotta „Szőlőkertek királynéja“ és „Muszkát Mathiasz Jánosné“ csemegezőlő-fajokkal.

Kerekes Ferenc s. titkár valamennyi községben az erre vállalkozó gazdákkal monília elleni kísérletet állított be barack- és meggyfákon dr. Husz-féle (2%-os Bordóilé) és Józsa-féle (100 liter vízbe 6 kg oltott mészt és fél kg. rézgalic) eljárással, mely folyadékokkal a barackfákat közvetlen virágzás előtt, ú. n. piros bimbós időben és virágzás alatt háromszor, elején, teljes virágzáskor és virágzás végén kell bepermetezni.

A megbeszéléseken — a tavaszi szorgos munkaidő ellenére — egyes községekben nem remélt szép számban jöttek össze a gazdák és nagy érdeklődést tanúsítottak a gyümölcsfavédelmi előadások és a csemegezőlővel eszközölt átoltás iránt.

**Egyesülésben az erő!
Tömörüljünk a gazdakörökben!**

Tanyai Élet.

Rovatvezető: Dr. Gesztelyi Nagy László igazgató.

~~~~~

A tanyavilág egészségvédelme.

Irta: vitéz dr. Bogdándy György.

Az Országos Orvosszövetség hivatalos lapjának 1931. évi 21. számában dr. Gesztelyi Nagy László, egyetemi magántanár, a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara igazgatója rámutat az alföldi tanyavilág egészségügyi bajaira és sürgeti a tanyavilág közegészségügyének rendezését. Az egészségügyi problémák megoldási módjaival azonban nem foglalkozik, mert — mint cikkében mondja — ez a szakemberek, az orvosok feladata és munkája.

Elhangzott dr. Gesztelyi Nagy László „SOS”-kiáltása, itt-ott visszhangja is kelt, de elmaradt a várható megmozdulás: a segítő kéz pihen, a legsürgősebb követelmények rendezése késik és a tanyavilág népe tovább éli elszigetelt, egyéni életét.

A tanyai nép egészségügyének rendezése nap-nap után sürgetőbbé válik. A háború utáni évek konjunkturális hajszájában a tanyavilág meglehetősen elnéptelenedett, tíz év gazdasági megrázkódtatásai után azonban megindult a visszaözlés. A városokba, falvakba költöztek újból a tanyákra vándoroltak, az Alföld végtelenbe nyúló, televény sivatagának kis árnyas oázisai, lombos szigetei: a tanyák újból benépesedtek. A földet művelő nép életének legnagyobb része újból a tanyákon zajlik le; ez a zajló, dolgozó élet joggal megköveteli, hogy gondozzuk s a reá zúduló veszélyeket elhárítsuk.

De vajjon gondolhatunk-e ma gyökeres rendezésre, amikor a már meglévő és bevált közegészségügyi intézményeinket a — a rossz gazdasági viszonyok következtében — zsugorítani vagyunk kénytelenek s beszélhetünk-e ma tanyai orvosi állások szervezéséről, amikor a megüresedett községi orvosi állások betöltése is kérdéses?

A vidék már általában véve sínyle a gazdasági lehangoltsággal kapcsolatos egészségügyi visszafejlesztést, hát még mennyire megsínyle majd a vidékek vidéke: a tanyavilág?

A mai viszonyok mellett nagyon jól tudják azt a községi és körorvosok, hogy mit jelent a messzi tanyában egy súlyos, fekvő beteg kezelése, mennyi nehézséggel kell egy komplikáltabb szülés levezetésénél megküzdeni, milyen siralmas állapotban kerül orvos elé a balesetet szenvedett s mennyi babonát, téves hitet kell az orvosnak eloszlatni, amíg a fertőző betegségek ragályos voltát el tudja hitetni. A tanyavilág élete egy külön, elszigetelt élet, a tanyai lakosság gondolkodása külön, egyéni gondolkodás. A nagy távolságok, az elszigeteltség, a magára hagyatottság szinte természetesen teremtették meg ezt a külön

életet, külön világot. S ez a világ ma — sajnos — távol áll tőlünk, mert nem közeledhetünk hozzá, az utak rosszak, járhatatlanok, s az anyagiak hiánya következtében nem gondolhatunk olyan intézmények létesítésére, amelyekkel a tanyavilágot közelebb hozhatnók a falvakhoz, a városokhoz s amelyekkel a vérkeringését bekapcsolhatnók az anyaközségek tápláló véráramába.

Sokan azt vallják, hogy a tanyavilág egészségügyének rendezése az utak problémája. A megoldás magját kizárólag abban látják, hogy járható, jó utakat kell építeni s akkor magától megoldódik minden. Habár ebben sok igazság van, mégsem oszthatom teljesen azt a nézetet, amely a tanyavilág egészségügyét kizárólag „csak” a jó utak építésével akarja rendezni. Annyi a megoldatlan kérdés, annyi az élénk torlódó feladat, hogy azokat csak rendszeres munkával s a hivatottak teljes együttműködésével, fokozatosan lehet megoldani.

Be kell látnunk, hogy a mai gazdasági viszonyok mellett a nagyszabású, nagy összegeket felémlesztő tervek csak tervek maradnak, a gyakorlatias és a viszonyokkal összhangba hozható megoldási módok azonban könnyen megvalósíthatók.

A megoldandó kérdéseket maga a tanyai élet elszigeteltsége adja, a megoldási módokat a tanyai élet kialakulásának iránya jelzi.

Az egészségügyi kérdések két főcsoportra oszthatók: a sürgősekre és a kevésbé sürgősekre, de közegészségügyi szempontokból nagyon fontosakra. A szervezésnek és munkának ebben az irányban kell megindulnia.

A legsürgősebben orvoslandó tanyaegészségügyi kérdések:

1. Az első segélynyújtás megszervezése.

2. A szülők, illetőleg a szülések megfelelő gyors, szakszerű ellátásának biztosítása.

A kevésbé sürgős, de közszempontból nagyon fontos teendőinket egy szóban foglalhatom össze: *Egészségvédelem*. Ez az egy szó magában foglalja a megelőzés minden teendőjét s az egészség összes követelményeit.

A sürgős egészségügyi kérdések megoldásánál figyelembe kell vennünk, hogy maga a tanyai nép érezve elszigeteltségét, szinte ösztönszerűen megalakítja azokat a kis központokat, ahová a tanyák életszála összefutnak. A településszámba menő uradalmak ilyen központjai: az irodák; a tanyavilág gócpontjai: a tanyai iskolák és a gazdakörök. Ezekben a kisebb gócpontokban kell a tanyaegészségügy rendezését megkezdeni, a munkának innen kell kiindulni. Ebben a munkában az orvostársadalom a tanyákon élő kultúremlékekre: az uradalmi intézőkre és a tanítókra támaszkodhatik. Ezeknek a megértése, támogatása nélkül a mai viszonyok mellett nem boldogulhatunk.

Az első segélynyújtás kérdésében több ura-

dalom példát mutat arra, hogy olcsó és egyszerű eszközökkel is célt érhetünk. A nagybirtokosok, belátva a kérdés fontosságát, az uradalmi irodában kis házi gyógyszerért, mentődobozt szereltek fel és az intéző, vagy őrök az uradalmi orvostól elsajátította az első segélynyújtás legfontosabb teendőit (a vérzéscsillapítást, a kötözést stb.) úgy, hogy balesetnél az orvos érkezéséig a balesetet szenvedett szakszerű ellátásban részesülhet.

A háború sebesültjeinek a *segélyhelyen* nyújtottak első segítséget, a tanyai élet harcában megsérülteknek szintén fel kell állítani a *segélyhelyeket*. Erre a célra a legalkalmasabbak a tanyai iskolák. A tanyai tanítók nem zárkoznak el attól, hogy ebben az emberbaráti munkában részt vehessenek, sőt ismerve az emberi érzés- és gondolatvilágot, — különös ambícióval fogják életmentő, önzetlen feladatukat teljesíteni.

Hogy a tanyai tanítók mennyire átérik az első segélynyújtás fontosságát, annak bizonyítására megemlítem, hogy egy tanyai tanító, aki tűzoltói tanfolyamon az első segélynyújtásban kiképzést nyert, a saját költségén kötszereket, gyógyszereket szerzett be, s az iskola ajtajára vöröskeresztes cédulát ragasztott ezzel a felírással: „Itt mindenki első segélyben részesülhet.”

A tanyai iskolák rendszerint jól megközelíthetők, műút, vagy gondozott út mentén fekszenek, a falu, vagy város felől mentőautóval, vagy kocsival az orvos rövid idő alatt ott lehet. Amíg megérkezik, addig a tanító a sérültet első segélyben részesíti.

Ezért a tanítók az első segélynyújtásban kiképzendők, a legszükségesebb kötszerekkel, gyógyszerekkel és fertőtlenítő szerekkel ellátandók és az iskolába telefonkészülék szerelendő fel. Az első segélynyújtásban való kiképzést nagyban elősegíti, hogy a leventeoktatás keretén belül kötelezővé tettett az egészségügyi járőrök kiképzése. Harmadik éve folyik ez a kiképző munka s megállapíthatom, hogy az eredmény várakozáson felüli, az érdeklődés oly nagy, hogy a tanfolyamokra jelentkezők közül helyszűke miatt többeket egy későbbi tanfolyamra kellett előjegyezni.

Az orvosok nem zárkoznak el az oktató munkától és a munkaszünet alatt, vagy ünnepnapokon készséggel képezik ki a tanyai tanítókat és leventéket.

A másik sürgősen rendezendő kérdés a tanyai *szülők és szülések ellátása*.

Ennek a kérdésnek a gyökeres rendezését a tanyai központokban felállítandó szülőszoba nélkül nem tartom megoldhatónak.

Az első segélynyújtás és a szülések tiszta, szakszerű levezetésének lehetősége a legfőbb követelménye a tanyavilág egészségügyének és életének. Jól tudjuk, hogy a gazda csak akkor keresi fel az orvost, ha vért lát, vagy fájdalmat érez. A vér és fájdalom pedig sürgős orvoslást

igényel! Ezért nem szabad késnünk, sietnünk kell, hogy a segítségre váró, szenvedő tanyai embertömeget a fájdalomtól, kintől, pusztulástól megmenthessük.

A közszempontból fontos másik teendőnk: a tanyai *egészségvédelem* megszervezése.

Ma, amikor az orvosi munka nem csupán a gyógyításra irányul, hanem a betegségek megelőzését, csírájukban való elfojtását tűzte ki a legfőbb céljául, a tanyavilágot is be kell kapcsolnunk nemzetmentő, fajunk erősítését szolgáló munkánkba.

Az *egészségvédelem* fogalma magába öleli mindazokat a teendőket, amiket a közegészség öre célul kitűzött. Az egészséges életet, a tisztaságot, a fertőző betegségek, a gyermekhalandóság és a tüdővész elleni küzdelmet, az egészséges lakások építését meg kell ismertetni a tanyai lakossággal; népies, egyszerű előadásokkal és az életből merített példákkal kell feltárni előtte maradi felfogásának helytelenségét. A propaganda modernebb eszközeit, a rádiót, a vetítő gépet kell segítségül hívni, az orvostársadalmat és a tanítói kart csatasorba állítani a felvilágosító munka megindítására. A magyar nép tanulékony, van érzéke a tisztaságot és az egészséget érintő kérdésekben, de nem szereti, ha erőszakos, durva kézzel nyúlunk a magánéletéhez. Ki kell lesni az adódó alkalmat, a kellő pillanatot s akkor játszva valósíthatók meg a legnehezebb feladatok.

Pár évvel ezelőtt egy uradalomban súlyos hastífusz-járvány lépett fel. A veszély érzése megriasztotta a bizalmatlan természetű, egyszerű embereket: az orvos szavát, parancsait gondolkodás nélkül követték s a fájdalmas és lázzal járó védőoltásoknak szó nélkül alávetették magukat. Maguk kérték a fertőtlenítést és az összes intézkedéseket betartották. Igaz, hogy a nagybirtokos járt elől jó példával, amikor elsőnek oltatta be magát.

Az *egészségvédő* munka megindításának főleg arra kell irányulnia, hogy az egészség elveit a lakossággal megismertessük, a téves felfogásokat, babonákat eloszlassuk. Meg kell ismertetni az egészséges lakásépítést, az udvaroknak, kútnak tisztántartását, a jó és szennyeztelen ivóvíz fontosságát. Az anyákat meg kell tanítani helyes csecsemőápolásra és gondozásra. Fel kell tárnunk a tüdővész, a nemi betegségek, az alkoholizmus és a fertőző betegségek veszélyeit s meg kell szervezni a védekezést.

Ebben a munkában részt kell venni az orvosoknak, tanítóknak, közigazgatási hatóságoknak és a különböző egészségvédelmi intézményeknek. A védőnők fontos és eléggé nem hangsúlyozható működési körébe be kell vonni a tanyák lakosságát s a nagyobb göcponatokon orvosi rendelőket kell felállítani.

Vázlatszerűen, főbb vonásokban ecseteltem a tanyai egészségvédelem elveit, irányait. Szűkre

szabott cikkemben nem térhettem ki a részletekre, mert a részletek már az aktív megvalósítókra tartoznak.

Szeretném, ha annak, amit elmondottam, visszhangja kelne, mert a visszhang már érdeklődést jelent, a céloom pedig nem volt más, mint hogy minél nagyobb érdeklődést keltsek abban a kérdésben, amely az alföldi tanyavilág legfájóbb, legsürgetőbb problémája: a tanyák egészségügyének rendezése!

Szövetkezés.

Gazdasági termények szövetkezeti értékesítése.

A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége által a múlt év végén az összes érdekeltségek bevonásával tartott szakértekezleten megvitatták azt a kérdést, miként lehetne a mezőgazdasági termelést a szövetkezeti értékesítés útján megszervezni. Az erre vonatkozó program alapvonalait az értekezlet 12 pontban foglalta össze és a programot — hasonló állásfoglalás és támogatás végett — megküldötte a törvényhozás két házának, a kormánynak, az országgyűlés tagjainak, az összes gazdasági érdekképviselői szerveknek és a vidéki közigazgatás irányadó tényezőinek.

A program lényege az alábbi pontokban röviden összefoglalva a következő:

1. A magyar mezőgazdaság legfontosabb és legsürgősebb feladata ma a piacok igényeihez igazodó egységes minőségi termelés megvalósítása, amihez legbiztosabban és leggyorsabban a tervszerűen kiépített szövetkezeti értékesítés útján lehet eljutni.

2. Tekintettel az értékesítéssel járó nehézségekre, a sikeres megoldás elengedhetetlen előfeltételül jelöli meg a szakértekezlet a közvélemény megnyerését és a kormány hivatalos támogatását.

3. Tekintettel az ügy sürgős voltára és nagy jelentőségére, szükségesnek tartja a szakértekezlet az államnak a termelés átszervezésében leendő közreműködését és ebbe a munkába a szövetkezeteknek és egyéb gazdátársadalmi szerveknek megfelelő módon leendő, minél intenzívebb bevonását.

4. Az állami irányítást a termelés terén legmesszebbmenőleg ki kell egészítenie a mezőgazdasági érdekképviselői testületek hasonló működésének.

5. Miután az értékesítést megoldani csak olyan szövetkezeti szervezet képes, amely tőke tekintetében független, e részben azonban a jelenlegi súlyos viszonyok között a közvetlenül érdekelt gazdáközönsségre számítani nem lehet, azt a tőkét, aminek birtokában a mezőgazdaság saját termelvényeinek értékesítését önmaga finanszírozhatja, az államnak kellene az O. K. H. és a vidéki hitelszövetkezetek útján rendelkezésre bocsátani.

6. Szükséges, hogy a kitűzött cél érdekében az állam a növény- és állategészségügyi szolgálat, a gazdasági szakoktatás, a gazdasági statisztika, a gazdasági közigazgatás, a birtoktagolódás (tagosítás) és gazdasági külképviselet terén, a még szükséges intézkedések megtételével megfelelő helyzetet teremtsen és a gazdátársadalommal érintkező közigazgatási tisztviselők, tanítók, lelkészek, állatorvosok és gazdatisztek szövetkezeti oktatásáról gondoskodjék.

7. Szükséges a megbízható hírszolgálat és az intenzív piackutatásra irányuló munkát teljesítő mezőgazdasági szervezetek állami hivatalos támogatása.

8. Szükségesnek tartja a szakértekezlet e téren az állandó propaganda kifejtését, különösen a hadsereg és a levante-alakulatok körében.

8. Új alakulatok létesítését a szakértekezlet — költségkímélés szempontjából — nem tartja szükségesnek, mert a szövetkezeti értékesítés a ma már működésben levő szövetkezetek útján is megoldható, megfelelő központi irányítással.

10. Az értékesítés az adott viszonyok által megszabott keretek közt és módszerek szerint indítandó meg, de törekedni kell a külföldön bevált szervezési elveknek a lehetőséghez mért fokozatos meghonosítására.

11. A szövetkezeti értékesítés megszervezéséhez rendelkezésre álló anyagi és szellemi erők elsősorban az eddigi biztató kezdeményezések kifejlesztésére használandók fel és újabb cikkek szövetkezeti értékesítésének felkarolására csak fokozatosan kell áttérni.

12. Legsürgősebbnek és legkönnyebben megoldhatónak látszik a szakértekezlet szerint a tejtermékek, a tojás és baromfi, a vágóállat, a gyümölcs- és zöldségfélék, a bor, a méz, a hüvelyesek, a vető- és olajosmagvak szövetkezeti értékesítésének fejlesztése, illetőleg megszervezése.

Gazdasszony.

Rovatvezető: Özp. dr. Kovács Józsefné.

Kedves Olvasóink minden hozzánk intézett kérdésére és érdeklődésére készséggel megadja a feleletet a rovatvezető.

Előkészület a főzéshez.

Mielőtt főzni kezdünk, állapítsuk meg, hogy mit akarunk készíteni, s ha ezt elhatároztuk, gondoljuk végig, hogy mi minden kell a tervezett ételek elkészítéséhez. Ennek alapján egyszerre készítsünk elő a kamarából mindent a konyhába, s amikor már minden elő van készítve, csak akkor fogjunk a főzéshez. Így előkészülve, nyugodtan és gyorsan tudunk dolgozni, mert minden a kezünk alatt van. Nem kell mindenért külön a kamarába szaladgálni. Az anyagokat is mérjük ki előre pontosan, ha olyan valamit készítünk, amihez pontos mérték kell. Egyáltalában konyhai munkánál is azt tartjuk szem előtt, hogy az összetartozó főznivalókat egyszerre, az egymás után következőket pedig fokozatos sorrendben készítsük el.

Hogy gyorsabban dolgozhassunk, tartsunk készen mindig legalább két hétre való rántást. Kávént szintén legalább egy hétre való pörköljünk egyszerre. Szitált liszt, őrölt só, cukor, törött bors és fahéj mindig legyen készen.

A tejes edényt, mielőtt a tejet benne főni tesszük, öblítsük ki hideg vízzel, így nem ég le benne a tej. A tejet egyenletes tűznél, s ne nagy lángon főzzük fel. A nagy lángon könnyen leég s kozmás ízt kap. De meg azért is kell nagyon lassan főzni, hogy az esetleg benne lévő, s az emberi egészségre nézve ártalmas betegség-csírák elpusztuljanak. Jobb mindig főzött, mint nyers tejet inni és használni. A tejet nyáron rögtön

főzzük fel, amint megkaptuk, hogy össze ne menjen. Sőt ha másnapra is el akarjuk tenni, akkor pár óra múlva még egyszer főzzük fel. Kevés szódabikarbónát is adhatunk hozzá. De csak nagyon keveset, hogy az íze meg ne érezzen a tejen. A tejes edényben semmi mást ne főzzünk. Sőt a többi mosatlan edénnyel se tegyük össze, hanem mindig külön mossuk ki.

Főzés előtt a tojást rövid időre tegyük hideg vízbe, így nem fog a héjja megrepedni. Ha sok tojást akarunk egyszerre megfőzni, akkor tegyük azokat egy hálóbá vagy szitába, s ezzel eresszük a főző vízbe. A lágy tojást másfél—két percig, a kemény tojást 6—8 percig főzzük. De ennél tovább ne, mert akkor a sárgájának kékes széle képződik. A keményre főtt tojást rögtön hideg vízbe tesszük. Így a kemény fehérjéről a héj szépen leválik, s nem töredezik össze.

A húst az elkészítés előtt hideg vízben megmossuk. De abban nem szabad soká tartani, mert a nedvet a víz kivonja a húsból, s ennek folytán szárazzá lesz. Minden darab húst, sőt az egészben sült húsokat is ki kell verni az elkészítés előtt. Így gyorsabban készül el és puhább lesz. Marhahúsból ne az egész friss húst vegyük, mert az kemény. Ha friss a hús, akkor egy-két napig hagyjuk hideg helyen állani. Különösen télen minden baj nélkül tarthatjuk el. De nyáron is, ha jégre tesszük, vagy hideg pincében tartjuk. A húst csak röviddel az elkészítés előtt sózzuk meg. Mert ha soká áll beszáradva, száraz és kemény lesz, miután a só is kivonja belőle a nedvet. Ha a húst főzni akarjuk, vízben tesszük fel. A párolandó húst forró zsírba tesszük, barnára sütjük s azután annyi meleg vizet öntünk hozzá, amennyivel puhára párolódik. A frissen sült húsokat nagyvön forró zsírban, mindkét oldalán megsütjük.

A hal húsa akkor van teljesen megfőzve vagy sülve, ha az uszony könnyen kijön belőle.

A fiatal burgonyát meleg vízben tegyük főni. Mert húsa puha, s ha a hideg vízben soká van a tűzön, szétesik s vizes lesz. Öreg burgonyát hideg vízben tegyünk főni. A megfőtt burgonyáról rögtön leöntjük a vizet, s befedve a gőzben hagyjuk elkészítésig vagy tálalásig. A burgonyát hámozás előtt jól megmossuk, azután meghámozva főzésig vízben tartjuk, hogy meg ne barnuljon. Hasonlóképpen vízben tartjuk a meghámozott almát és körtét is. Az új burgonyát közvetlen a főzés előtt hámozzuk meg, s ne tartjuk a vízben, mert vízesé válik. A kevésbé fagyott burgonyát használat előtt pár órával tegyük hideg vízbe. Így használható lesz ismét s az édeskés ízt is elveszti.

Haszonbérleti és gazdasági munkásügyek

~~~~~

Mezőgazdasági munkások a földművelésügyi miniszternél. Az Országos Mezőgazdasági Kamara munkásszakosztályi tagjai legutóbbi ülésükből testületileg jelentek meg a földművelésügyi miniszter előtt. Mészáros István felsőházi tag, a munkásszakosztály elnöke, a földművelésügyi miniszterhez intézett beszédében tolmácsolva a mezőgazdasági munkások rendkívül súlyos helyzetét, kifejezést adott a munkások ama felfogásának, hogy e súlyos helyzet a mezőgazdaság és a gazdálkodás általános nehézségeinek egyenes folyománya, ennek folytán tehát a mezőgazdasági munkások azért keresnek segítséget a földművelésügyi miniszternél, mert onnan várják a helyzet javulását, ahol az egész mezőgazdaság sorsát intézik. Vitéz Purgly Emil földművelésügyi miniszter nagy megértéssel fogadta a mezőgazdasági munkások megnyilatkozását és utalt arra, hogy valamint ezelőtt mezőgazdasági kamarai elnöki minőségében, most mint földművelésügyi miniszter is mindig együtt nézi a földbirtokosok és mezőgazdasági munkások érdekeit. Biztosította a megjelenteket, hogy őt mindig oldalukon fogják találni a magyar föld hazafias munkásai. A jobb jövő iránt reményt és kilátást nyújtó szavai mély benyomást tettek a munkások képviselőire, akik azzal távoztak a földművelésügyi minisztertől, hogy ügyeik intézésében őt megértés és szeretet vezeti.

A mezőgazdasági munkások vergődése a gazdasági válságban címmel tartott előadást április hó 29-ikén este a Magyar Nemzetpolitikai Társaságban dr. Halács Ágoston, az Országos Mezőgazdasági Kamara főtitkára. Előadását azzal kezdte, hogy bár az egész világ dolgozó népességének nagyobbik fele van a mezőgazdaságban foglalkoztatva, mégis világszerte aránylag nagyon keveset foglalkoznak a mezőgazdasági munkások ügyeivel. A továbbiakban rátért arra, hogy a mezőgazdasági termelvények értékét általában hat-szor annyi munkabér terheli, mint az ugyanolyan értékű ipari termelvényekét. A mezőgazdasági üzemek termelési költségeinek 50—80%-a tiszta munkabér, tehát a mezőgazdasági termények ár-ésésének erősen kifejezésre kell jutnia a munkabéreknél. Ezt nálunk az enyhíti, hogy a munkások keresetének legnagyobb része terménybér, aminek jelentékeny hányadát a saját maguk élelmezésére használnak fel. Majd a mezőgazdasági munkanélküliség kérdésével kapcsolatosan számadatokkal igazolta, hogy a mezőgazdasági munkások bér munkában tölthető munkanapjainak a száma a régebbi 200 nappal szemben ma már alig éri el az évi 150 napot, ami tehát 25%-os munkacsökkenést jelent. Munkanapokra átszámítva,

~~~~~  
HASZNÁLJUNK MŰTRÁGYÁT. HOGY  
MEGSOKSZOROZZUK TERMÉSÜNKE  
~~~~~


az összes gazdasági munkásoknál ez kb. 64 millió munkanap veszteséget tesz ki. Meg kell tehát tenni mindent a mezőgazdasági termelés megsegítésére, hogy így a munkaalkalmak gyarapodhassanak. Szerinte első feladat volna a mezőgazdasági munkásviszonyokra vonatkozó pontos adatfelvétel, azután pedig a mutatózó mezőgazdasági munkástöbbletnek a levezetéséről kellene gondoskodni, ami — szerinte — a főleg telepítésen nyugvó helyes földbirtokpolitikával volna megnyugtatóan elérhető.

Közmunkák munkanélküliek megsegítésére. A folyó év tavaszán országszerte olyan jelenségek mutatkoztak, hogy a gazdaságok csökkenteni fogják eddigi munkaslét-számukat és ezért előreláthatólag a mezőgazdasági munkaidény megindulása után is számítani kell helyenként a mezőgazdasági munkások munkanélküliségére. Ezt a helyzetet felismerve, az Országos Mezőgazdasági Kamara kérte a m. kir. földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszter urakat, hogy a tavasz folyamán is gondoskodjanak közmunkaalkalmakról, hogy a mezőgazdaságban nem alkalmazott mezőgazdasági munkások némi keresethez jussanak. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr kilátásba helyezte, hogy útépitési munkálatokat a tavasz folyamán is fog folytatni és pedig az elmúlt évről elmaradt állami közötti építési munkákat, valamint folytatni fogja az egyes községek közötti összekötő utak építését is. Ezenkívül előreláthatólag még folyamatban maradhatnak a már megkezdett inségmunkák is. Ezek a munkálatok összesen mintegy 600.000 kézi napszámot jelentenek.

Kimutatás a mezőgazdasági haszonbérleti ügyek állásáról. Kamaránkhoz a mai napig földhaszonbérleti és vadászati haszonbér mérséklési ügyekben összesen 454 beadvány érkezett. Ezek közül 128 beadvány vadászati haszonbér mérséklése iránti és 326 darab pedig földhaszonbér mérséklése iránti kérelem. Földhaszonbér mérséklést kérelmezők száma 3747 egyén. Ezek közül a ki-tűzött tárgyalások alkalmával elintézetést nyert

egyesség által	1289
tanusítvány	388
visszavonta	1463
megszűnt	209
levélben elintézve	61
elintézetlen	337

Összesen: 3747

Vadászati haszonbér ügyekben 128 darab megkeresés érkezett. Ezek közül

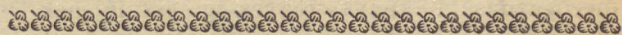
egyesség	24
tanusítvány	90
elintézetlen	14

Összesen 128

Utazási kedvezmény munkások részére. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter folyó évi 38000 számú rendeletével a csoportosan utazó mezőgazdasági, szőlő- és erdőmunkások, valamint földmunkások (kubikosok), továbbá kőbánya- és útépitő munkások részére a M. kir. Államvasutak összes vonalaira menetdíjkedvezményt engedélyezett. A rendelet értelmében az említett munkások munkásigazolványuk felmutatása alapján, ha ugyanazon kiindulási állomásról ugyanarra a rendeltetési állomásra legalább tízen együtt utaznak, a M. kir. Államvasutak vonalain, a személy- és vegyesvonatok III. kocsiosztályában, bármely távolságra félárú menetdíjak fizetése mellett utazhatnak, amely kedvezmény egész éven át igénybe vehető. A jegyváltásnál, illetőleg a jegyvizsgálat alkalmával az

illető munkások a munkásigazolványon kívül kötelesek felmutatni annak a községnek előjárósága (városoknál polgármester) által kiállított igazolványt is, amely előtt a munkaszerződést kötötték. Ugyanezt a kedvezményt élvezik a munkások akkor is, ha munkaszünetelés esetén (vasár- és ünnepnapokon) eredeti lakóhelyükre haza és onnan ismét a munkahelyre visszautaznak. A fizetendő félmenetdíjon felül az utazó csoport minden egyes tagja részére személyenként még 2 fillérért részvételi jegyet is kell váltani. Nagyobb csoport utazása esetén az indulási időt 48 órával előbb be kell jelenteni a kiinduló állomás főnökségénél a megfelelő férőhely biztosítása céljából.

Gazdasági mozgalmak Kamaránk területén.

Halasra nézve fontos utak kiépítését kérték az államépítészeti hivatal főnökétől. Amint azt megírtuk, a kereskedelmi minisztérium és a vármegyétől egy bizottság jött Halasra Sámy miniszteri tanácsos és Keviczky Sándor, az államépítészeti hivatal főnökének a vezetésével, hogy a város határában elkészült útmunkálatokat felülvizsgálják. A városházán id. Nagypál Ferenc földbirtokos és dr. Nagypál Ferenc ügyvéd keresték fel az államépítészeti hivatal főnökét és arra kérték, hogy a balotai útnál még fél kilométer földmunkát végeztesse el a vármegye, ami által még 8—10 napig munkaalkalmat találhatnak a munkások. Az államépítészeti hivatal főnöke a kérelmet méltányosnak találta és még a helyszínén az erre vonatkozó utasítást kiadta. Az ipar-, kereskedelem- és gazdaérdekeltség képviselői két, Halasra nézve fontos út kiépítését terjesztették elő: Pusztamérgesnek a halas-szegedi útba való bekapcsolását, valamint Prónayfalvának a pirtói útba való bekapcsolását. Keviczky min. tanácsos jóakarattal hallgatta meg a kérelmet és kijelentette, hogy az ügyben határozott ígéretet nem tehet, de azt illetékes helyen elő fogja terjeszteni. (Kiskunhalas Helyi Értesítője.)

A borkérdés a komoly megoldás stádiumában. A borvidéki képviselők blokkja a képviselőház egyik üléstermében ülést tartott, melyben behatóan foglalkoztak a bortermelőket érintő kérdésekkel. Az ülésen, amelyen a borvidéki képviselők teljes számban vettek részt, Bessenyei Zénó elnökölt, aki örömmel állapította meg, hogy a borvidéki képviselőknek pártkülönbség nélkül való összefogása egyrészt megnyugvást keltett a bortermelők körében, másrészt a kormánynál is eredményeket ért el. A földhitelek ugyanis kiterjesztették a szőlőgazdákra is, akik a földadó eltörlésével 1,800,000 pengő adófizetéstől mentesülnek. Két kérdésben nem sikerült azonban még eredményt elérni. Az egyik, hogy az ipari szeszgyárak kontingense a szőlőbirtokosok javára megváltassék, a másik pedig a borfogyasztási adó eltörlése. Ebben a kérdésben a miniszterelnök és a pénzügyminiszter nagy megértéssel viselkednek és remélhető, hogy sikerül megterem-

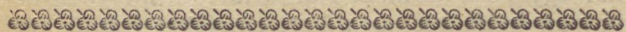
teni a bázist, amelyen ez a kérdés megoldható. A borfogyasztási adó eltörlése, illetve enyhítése ügyében elhangzott felszólalásokra Darányi Kálmán miniszterelnökségi államtitkár bejelentette, hogy a kormány teljesen együttérez a szőlősgazdákkal és felhatalmazást kapott annak a kijelentésére, hogy a kormány a legkomolyabban foglalkozik ennek a problémának közmegnyugvást keltő megoldásával. (*Kiskunhalas Helyi Értesítője.*)

Mezőgazdasági kényszeregyesség. Elgondolásom szerint időszerűnek és a magyar mezőgazdák érdekében feltétlenül szükségesnek tartom a mezőgazdasági kényszeregyesség eszméjének a propagálását. Minthogy ma a gyarapodni kívánó, a földet, vagy szükséges és hasznos beruházást foganatosító azok a gazdák, akik e célból hitelt vettek igénybe, tönk szélére jutottak, senki kétségbe nem vonhatja a mezőgazdák ama kérésének a méltányos és igaz voltát, hogy az úgynevezett kényszeregyességi eljárás érdekükben is törvényhozásilag mielőbb rendeztessék. Ajánlom tehát minden község előljáróságának, illetve képviselőtestületének, hogy e tárgyban saját jól felfogott érdekükben a „Mezőgazdák kényszeregyességére” vonatkozó határozatot hozzák meg és azt az arra illetékes tényezők által a kormányhoz terjesszék fel. Magyarország, különösen a csonkaország, mondhatnám tiszta mezőgazdászország, tehát az ország jövője érdekében is, halaszthatatlan szükség van e kérdés mielőbbi törvényhozási rendezésére. Akiknek Magyarország pillérei, a mezőgazdák sorvadása a maguk növekedését, gyarapodását jelenti, talán ellenezni merik a terv törvényhozási rendezésének megvalósítását, azoknak a bölcsőjét vagy nem ringatták a csonkaországban, vagy nem érdemelték meg a magyar menyecske, magyar dada tejét. (*Kalocsai Ujság.*)

Dr. Jagicza Antal.

Törvények, rendeletek.

Rovatvezető: *Obitz Gyula* kamarai szakelőadó.

Rendelet a bolettarendszer megszüntetésével kapcsolatos intézkedésekről. A kormány kiadta azt a rendeletet, amely a gabonajegyrendszer megszüntetésével kapcsolatos átmeneti intézkedéseket tartalmazza. A forgalomban lévő, de még felhasználatlan gabonajegyeket 1932 július 30-áig a postahivataloknál pénzre be lehet váltani. A termelők gabonajegyszelvényeiket 1932 augusztus 31-éig használhatják fel adófizetésre vagy pénzre beválthatják. Akik az 1931. évi termésű gabonájukat csak 1932 július elseje után akarják értékesíteni, a gabonajegy megváltása útján gabonakészletüket maguk is elláthatják gabonalevéllal. A pénzügyigazgatósághoz 1932 június 20-áig kell előzetesen bejelenteni, hogy 1932 június 30-án a

bejelentőnek mennyi gabonakészlete lesz. A kedvezmény biztosítása céljából a gabonát közraktárakba, tárházakba vagy malmokba kell beszállítani. A pénzügyigazgatóság a tulajdonos számára igazolványt ad ki. Az igazolvánnyal ellátott gabona forgalombahozatala esetén a pénzügyigazgatósághoz bejelentést kell tenni azért, hogy az említett kedvezmény igénybevételénél a pénzügyigazgatóság a további szerző jogosultságát igazolhassa. Az ellenőrzött gabona 1932 augusztus 31-ig történő felőrlése esetén az igazolvány vagy a záradékolt bejelentés alapján a lisztforgalmi adóváltásba a gabonajegy értékét be lehet számítani. Az ellenőrzött gabona kivitele esetén pedig, ha a kivitel 1932 augusztus 31-ig megtörtént, a gabonajegyérték megtérítését lehet kérni. A búzamalátakészleteket szintén be kell jelenteni abban az esetben, ha a búzamalátát előállító a gabonajegy megtérítésére igényt tart. A megtérítés akkor engedélyezhető, ha a búzamalátát 1932 július 30-ig külföldre kiszállítják.

A cukorrépatermelés és cukorgyártás szabályozása. A m. kir. minisztérium 1800/1932. M. E. számú rendelete, amely a Budapesti Közlöny március 24-iki számában jelent meg, a cukorrépatermeléssel és a cukorgyártással kapcsolatos kérdések szabályozásáról intézkedik. E szerint a cukorgyárak a folyó évben csak az 1931. évben átvett cukorrépa mennyiségénél 30,4%-kal kisebb mennyiségű cukorrépát vehetnek át. A kötendő szerződés feltételei tekintetében a cukorgyárak és a répatermelők érdekképviselői szervei között az 1932-ik évre vonatkozóan létrejött megállapodás rendelkezései irányadók. A termelők az 1931. március elseje előtt kötött szerződés alapján, a jelen rendeletben említett csökkentés figyelembevételével kiszámított bruttó mennyiségnek minden 120 mázsája után 16 kg. vetőmag kiszolgáltatását igényelhetik és amennyiben a szerződés alapján a termelőt 1932-re előleg illeti meg, annak összege az 1932. évi kontingens-répa minden bruttó súlyú métermázsája után 50 fillér. Tekintettel a répafeldolgozási időszak megrövidülésére, a répa átadási időpontokat a termelők részére a cukorgyárak és a répatermelők érdekképviselői szervei közösen állapítják meg.

A zöldhitelkamat leszállítása. A Magyar Nemzeti Bank április 18-iki hivatalos kamatlábcsökkentésével egyidejűleg a zöldhitel kamatlába is 8,5%-ról 7,5%-ra mérsékelte, ami egész évre értendő, tehát a félévi kamat ennek a felét teszi ki. A zöldhitel visszafizetésének ideje: 1932. szeptember 17., a hitel 50%-át azonban indokolt esetekben folyó évi december hó 17-éig meghosszabbítják. Egyébként akiket a zöldhitel érdekel, azok forduljanak részletes felvilágosítás végett a hozzájuk legközelebb levő községi hitelszövetkezethez, illetőleg a 100 holdon felüli földbirtokosok a Kecskeméti székelő Körzeti Mezőgazdasági Hitelszövetkezethez.

Rendelet a szegődményes mesteremberek tanonctartási jogáról. Amint már lapunk előbbi számában is közöltük, a kereskedelemügyi miniszter 115.015/1932. XI. sz. rendelete a szegődményes mesteremberek részére, az illetékes iparhatósághoz intézendő kérvény alapján ismét megengedi a tanonctartást abban az esetben, ha az illető önálló iparosok az ipar gyakorlásához szükséges követelmények felett saját személyükben rendelkeznek és ha a tanonc kiképzéséhez szükséges műhelyberendezésük megvan, s foglalkozásukat oly módon gyakorolják, hogy a tanonc kiképzésére megfelelő alkalmat tudnak nyújtani.

Könyvismertetés.

Ismertető. Haszonbérmegállapítási ügyekben érdekelt gazdák tájékoztatására dr. Pátkai Béla és dr. Vadász Sándor budapesti ügyvédek „A mezőgazdasági haszonbérlek bírói megállapítása” címmel könyvet írtak, amelyben a haszonbérlek leszállításának és felemelésének módjait tárgyalják és az erről szóló miniszteri rendeleteket kimerítő, szakszerű magyarázatokkal látják el. A könyv függelékében közölve vannak azok az ártáblázatok is, melyek a haszonbér bírói megállapításánál irányadó mezőgazdasági terményekre és termékekre, valamint a mezőgazdasági üzemen használni szokott iparcikkekre és egyéb anyagokra vonatkoznak. A könyv ára 4 pengő, és kapható Budapesten a Grill-féle udv. könyvkereskedésben (V. Dorottya-utca 2. szám).

Vásárok betűrendes jegyzéke. A Magyarország területén tartani szokott vásárok betűrendes jegyzékének hivatalos kiadványa a kereskedelemügyi minisztérium könyv- és térképtáránál rendelhető meg. Ára a hozzáfűzött három pótfüzetrel együtt példányonként két pengő, amely összeg a megrendeléssel egyidejűleg a 104.307. „Kereskedelemügyi Minisztérium: Illetékek és vegyes bevételek számla Budapest” elnevezésű postatakarékpénztári csekk számla javára fizetendő be. A befizetőlap „Elismervény” felvényének hátlapjára „Vásárjegyzék” szó jegyzendő fel.

Vegyes közlemények

Az Országos Mezőgazdasági Kamara igazgatóválasztmánya múlt hó 13-án tartott gyűlésén Koós Mihály kamarai igazgató összefoglaló jelentést terjesztett elő a mezőgazdaságot érintő legfontosabb kérdésekről. Elsősorban foglalkozott a mezőgazdaság megsegítéséről legutóbb megjelent kormányrendelettel. Megállapította, hogy a tervezett segítségnek ez az új rendje a mezőgazdaságot nem rekompenzálja teljesen azzal a segítséggel szemben, amit a boletta képviselt. A megjelent rendelet tehát csak első lépésnek tekinthető az intézkedéseknek ama sorozatában, amiknek még jönniök kell. Továbbmenőleg áttért előadó a most megjelent adórendelet és az uzsoratorvény ismertetésére, hangsúlyozva, hogy még mindig nem ment teljesebbé a mezőgazdasági érdekeltségeknek az a kívánsága, hogy a magánkölcsonnyújtás ép olyan ellenőrzésnek vessék alá, mint a pénzintézetek kölcsönnyújtása. Ismertette azután

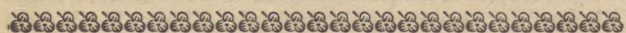
a zöldhitekre vonatkozó intézkedéseket, hangsúlyozva ezzel kapcsolatosan a gazdáknak azt a kívánságát, hogy a gabonafélék előre való eladására csak olyan feltételek mellett történhessék meg, amiknek keretében bizonyos prioritás biztosítatik az ilyen természetű kihitelezésre. Foglalkozott még előadó az állatárak rendkívüli esésével kapcsolatos panaszokkal, továbbá a tejkérdéssel, mely utóbbinál különösen a vajexport-prémium leszállítását kifogásolta. Végül foglalkozott a választmány a földmunkások helyzetével, ami szintén egyik vérző sebé a gazdaságsadalomnak. A Kamara igazgatója végül hangsúlyozta, hogy az elhangzott kívánságoknak az illetékes kormánytényezők elé juttatásáról a Kamara a legrövidebb időn belül gondoskodni fog.

Magyar sikerek Párisban. Május hó 4-én volt a párisi Nemzetközi Vásár ünnepélyes megnyitása, amelyen Magyarország ez idén először szerepelt külön csoporttal. A magyar kiállítást báró Villiani Frigyes párisi követünk nyitotta meg a követség többi tagjainak jelenlétében. Franciaország kereskedelemügyi minisztere is megjelent a magyar kiállításon és a kiállított tokaji asszú megízlelése után különös érdeklődéssel szemlélte a Magyar Mezőgazdasági Kiviteli Intézet által rendezett mezőgazdasági kiállítási csoportot és több ízben adva kifejezést legnagyobb tetszésének és legteljesebb elismerésének, kijelentette, hogy a francia-magyar kereskedelmi kapcsolatok kiépítése célkitűzései közé tartozik. Már az első napon is igen sokan érdeklődtek a kiállítás iránt, amely körülmény arra enged következtetni, hogy a Magyar Mezőgazdasági Kiviteli Intézet kezdeményezése, hogy egy reprezentatív kiállítási anyaggal vegyen részt a párisi vásáron, meg fogja hozni úgy az erkölcsi, mint az anyagi eredményeket is. (M. A. K.)

Takarmánymag termelő birtokosok figyelmébe. A takarmány vetőmagvak iránt nagy külföldi érdeklődés mutatkozik, főleg bíborhere, szöszösbükköny, őszi borsó, lóhere és lucernamagvakban. — Felkérjük a takarmánymagot termelő birtokosokat, szíveskedjenek a Kamarához bejelenteni, hogy a fenti takarmányfélésegekből mekkora területet hagynak meg magtermelés céljából.

Terményszükségletek szállítása a katonák részére. A Honvédelmi Minisztérium illetékes szervei a katonai szállítási feltételeket újabban annyira egyszerűsítették, hogy ezeket a szállításokat ma már a termelők közvetlenül is vállalhatják. Felhívjuk tehát mindazokat a gazdákat, akiknek eladó széná-, szalma-, búz-, rozs- és zabkészleteik vannak, hogy eladó készleteiket (csakis vaggon-telekben) a minőség, mennyiség és tárolási hely megjelölése mellett jelentsek be az illetékes vegyesdandárparancsnokság hadbiztosságánál, ami Kamaránk területén kettő van, még pedig Budapesten és Szegeden. A szállításokra vonatkozó részletes feltételek a jelzett hadbiztóságoktól tudhatók meg. Kamaránk súlyt helyez arra, hogy a gazdák minél szélesebb körben közvetlenül kapcsolódjanak bele ezekbe a katonai szállításokba — a közvetítők mellőzésével, — hogy így terményeikért jobb árat kaphassanak.

Kínálat és kereslet.

Eladó kaesatojások és szőlővesszők. Gyulai Ádám gazdaságában (Pirtó, Pest-m.) pekingi kaesatojások kaphatók darabonként 24 fillérért. Ugyanott 1000 darab két éves, jól gyökerezett kövidinka szőlővessző is eladó 30 pengőért. Érdeklődők forduljanak ez ügyben — Kamaránkra hivatkozva — közvetlenül nevezett földbirtokoshoz

Eladó tenyészkán. Jorkshire kan, 14 hónapos, törzskönyvezett és A-I. osztályba sorozott szülőkől, — kívánatra származási igazolvánnyal — eladó. Érdeklődni lehet Krizsánszky Mihálynál, Vásárhelykutas (Csongrád m.).

Bogyósgyümölcsök: nemes földieper palánta, málna, pöszméte, ribiszke (1 és 2 éves), mogyorósarj Kolauch Károly faiskolájában, Szeged, Petőfi-sugárút 84.

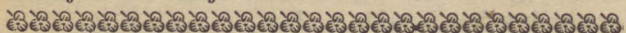
Gyümölcsfák, I. o. magas- és közepes törzsűek, legjobb fajtákban, erdészeti fák, nemesfűz dugványok mai időkhöz mért áron. II. oszt. fák nagyon olcsón. Kolauch, Szeged.

Gyümölcsvadesemeték: alma, körte, birs, doucin, sajtneggy, avium sylvestris, Myrabolan, St. Julien őszibarack $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{5}$, $\frac{5}{8}$ -os erősségben a létező legolcsóbb áron. Kolauch faiskolagazdaság, Szeged. Tü- és lombelevelűek magcsemetéi is.

Országos vásárok Kamaránk területén.

1932. május hó 15—június hó 15-ig.

Abony máj. 31., — Aberti máj. 16., — Csánádpalota jún. 11., — Elek jún. 15., — Irsa jún. 15., — Katymár máj. 16., — Kerekegyháza jún. 5., — Kiskunfélegyháza máj. 27., — Kiskunlacháza máj. 25., Kunszentmiklós jún. 2., — Lajosmizse máj. 26., — Monor jún. 1., — Soroksár máj. 15., — Szegvár máj. 19., — Tinnye jún. 13., — Ujkécske máj. 15.

Kiadja: A Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara
Felelős kiadó: Dr. Gesztelyi Nagy László

AZ ISTÁLLÓTRÁGYÁNAK NAGY TERMÉSEK EL-
ÉRÉSÉRE NEM ELEGEN-
DŐ FOSZFORSAV TAR-
TALMÁT SZUPERFOSZFÁTTAL KELL PÓTOLNI

Magpiaci jelentés.

Normális időjárású években május közepén a forgalom már csendes volt, de ezidén a hűvös, úgyszólván hideg tavasz által a vetés kihúzódik. Jó kereslete van Szudánfűmagnak, muharmagnak, tengerinek, továbbá pázsit, kaszálók és legelők létesítésére való fűmagvaknak és fűmagkeverékeknek, valamint vörös és fehér kölesnek. Tarlórépamag iránt is érdeklődés mutatkozik. Lóhere és lucernamagból néhány kisebb tétel külföldön elhelyeztetett. Biborhere: Egyes vidékekről fagykár híre érkezett, az időjárás további menete lesz mérvadó oly irányban, az árak mikép fognak kialakulni. A budapesti ár- és értéktőzsde hivatalos jegyzései 100 kilónként, nyersárúért, budapesti paritásban: repce 25—25.50, vörös köles 16.50—18, köles egyéb 14.50—15.50, lóhere 100—110, napraforgó fehér 23—24, kék mák 92—94, csillagfürt 16—16.50, lucerna 72—82, muharmag 22—23.

A **100** éves
HUTTER-GYÁR
gyártmánya:

A „Hutter”
pogácsakeverék

Készül: Sajátgyártmányú hazai pogácsadara (u. m. repce) napraforgó, len, illetve tök, kókusz, vagy földidőpogácsa, célszerű keverékből. Szavatolt tartalom: Nyersprotein és nyerszsír 34—36% Keményítőérték 60. — Gyártja

HUTTER ÉS LEVER RT
Budapest, VII., Erzsébet körút 6. sz.
Kapható az összes „Hangya“-boltokban!

RÁSONYI PAPP GEDEON BAROMFITELEPE PIRTÓ (PEST-MEGYE)

Kizárólag **parlagi-fajta** tenyésztés. Szállít: parlagi napos-csibéket,
8 napnál nem regibb, friss tenyésztőtojásokat és 4—5 hónapos parlagi
kakasokra és jercekre - augusztusi szállításra megrendeléseket előjegyez
és elfogad. Arai: minden m. s. úgynevezett „fajbaromfitelep”

árainál 5 % -kal olcsóbbak